

ਧਾਰਾ 6C ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੀੜਿਤ ਪ੍ਰਤੀ ਪੁੱਤਰਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਸਵਰੂਪ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਤੋਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਮੱਕੀ ਦੀ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੀ ਮੱਕੀ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੰਜ਼ਿਲ ਵੱਲ ਵਧਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ।

ਡਿਕਸ਼ਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਦੁਆਬੀਆ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮੱਕੀ ਦਾ ਨਿਰਯਾਤ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹਾਵੜਾ ਦੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਇਤਰਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਸਾਰਥਕ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ। ਇਹ ਜ਼ਬਤ - ਮਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸਨ ਅਤੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹਾਵੜਾ ਵਿਖੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ" ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਪੂਰਵਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਹੁਕਮ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮਾਲ ਹਾਵੜਾ ਵਿਖੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਨਾਜ ਦੀ ਬਰਾਮਦ ਇਕੱਲੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦਸ, ਅਤੇ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਕਈ ਨੁਕਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਕਿ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਇੱਕ ਵੈਧ ਪਰਮਿਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਈ ਸੀ। ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਹਾਵੜਾ ਦੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਆਰ.ਐਨ.ਐਮ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੇਬਾ

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ

ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ, ਸੀਜੇ ਅਤੇ ਆਰਐਸ ਨਰੂਲਾ ਜੇ.

ਐਮਐਸਟੀ ਗੁਰਦਿਆਲ ਕੌਰ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ, - ਜਵਾਬਦੇਹ.

Mst. Gurdial Kaur v. Mangal Singh, (Narula, J.)

1960 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 563

11 ਮਾਰਚ 1968 ਈ.

ਕਸਟਮ — ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ — ਮਾਂ — ਕੀ ਪੁਨਰ-ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ—ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ (1950)—ਆਰਟੀਕਲ 13 ਅਤੇ 15 —ਕਸਟਮ ਕਿਸ ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ

ਪੁਨਰ-ਵਿਆਹ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਗੁਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ— ਭਾਵੇਂ ਧਾਰਾ 15 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਅਨੈਤਿਕ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮਾਂ ਇੱਕ ਮਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜ ਅਨੁਸਾਰ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਸਟਮ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਹੁਣ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਸਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਲਟਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਸਿਰਲੇਖ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਰਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਂ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਪੁਨਰ-ਵਿਆਹ 'ਤੇ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦਾ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਗੁਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਾਣਾਂ ਨਾਲ ਜਾਤ ਜਾਂ ਨਸਲ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਦੂਜੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ। ਕਨੂੰਨ ਪੁਨਰ-ਵਿਆਹ 'ਤੇ ਮਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਪਿਤਾ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿਚ ਅਯੋਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਪਣੇ ਪੂਰਵ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਵਾਰਸ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਲਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਅਧੀਨ ਜਾਣ ਮਾਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਲਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲਿੰਗਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਾਰਸਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਸਨਲ ਲਾਅ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਯੋਗਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਸਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਵਾਰਸ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਿੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਸਮਾਨ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਕਿ ਇੱਕ ਵੇਸਵਾ ਵਿਆਹ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਉਸ ਦੇ ਅਸਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੋਹ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੈਤਿਕ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਿਵਾਜ ਇੱਕ ਮਾਂ ਨੂੰ ਵਿਰਸੇ ਵਿੱਚ ਵਿਗਾੜਦਾ ਹੈ। ਪੁਨਰ-ਵਿਆਹ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਮਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵੇਸਵਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਦੋਵਾਂ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਨਿਆਇਕ ਭਾਵਨਾ ਲਈ ਘਿਣਾਉਣੀ ਗੱਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਵੇਸਵਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਪੇਸ਼ੇ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਅਤੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਧਵਾ ਮਾਂ ਦੇ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ 1891 ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਵੈਧ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਮੇਂ ਦੀ ਪਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੀ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੱਠਾ ਸਬ-ਜੱਜ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਨਾਭਾ, ਮਿਤੀ 31 ਜੁਲਾਈ, 1959 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸ਼੍ਰੀ ਐਚ. ਐਸ. ਭੰਡਾਰੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 14 ਦਸੰਬਰ 1959 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਮੁਦਈ ਪੂਰੇ ਖਰਚੇ ਦੇ ਨਾਲ ਸੁਟ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਐਮ. ਆਰ. ਐਸ ਹਰਮਾ, ਇੱਕ ਡੀਵੋਕੇਟ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਵੀਸੀ ਐਮ ਅਹਾਜਨ, ਇੱਕ ਡੀਵੋਕੇਟ ਲਈ ਐਮਐਮ ਪੀ ਉਨਚੀ।

Mst. Gurdial Kaur v. Mangal Singh, (Narula, J.)

ਨਿਰਣਾ

ਨਕੂਲਾ, ਜੋ.—ਇਕ ਸਾਧੂ ਪੁੱਤਰ ਬਿਸ਼ਨਾ, ਜਾਟ ਪਿੰਡ ਉੜਾ, ਤਹਿਸੀਲ ਨਾਭਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ, ਜੋ ਕਿ ਅਣਵਿਆਹੇ ਨੌਜਵਾਨ ਸੀ, ਦੀ ਮਈ ਨੂੰ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।

5, 1956, ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ 190 ਵਿੱਘੇ, 16 ਬਿਸਵੇ ਜ਼ਮੀਨ ਛੱਡ ਕੇ। ਮੰਗੇ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਜਵਾਬਦਾਰ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਦੇ ਜਾਰੀਰਦਾਰ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ, ਮਿ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਕੌਰ ਮੁਦਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਮਾਤਾ ਨੇ 3 ਮਾਰਚ, 1958 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਵੱਲੋਂ ਛੱਡੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਇਕਲੌਤੇ ਵਾਰਸ ਵਜੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਿੰਦੂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਾਧੂ ਦੀ ਮੌਤ ਜੂਨ, 1956 ਵਿੱਚ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਪਰ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਕਿ ਸਾਧੂ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਮਿਤੀ 5 ਮਈ ਨੂੰ ਹੋਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਕਾਲੀ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੈ। , 1956, ਹਿੰਦੂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਇਸ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਦਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬਕਰਤਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਜੇਕਰ ਮੁਦਈ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਤੱਥ ਇੱਕ ਮਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਾਰਸ ਹੋਣ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਗੁਆਉਣ ਬਾਰੇ ਉਸਦੇ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਤੱਥ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮਾਂ ਵਜੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਾਰਸ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਵਜੋਂ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੰਜ ਮੁੱਦੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ:---

- “(1) ਕੀ ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ?
- (2) ਕੀ ਜੂਨ 1956 ਵਿੱਚ ਸਾਧੂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ?
- (3) ਕੀ ਮੁਦਈ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ?
- (4) ਰੈਜ਼ ਜੂਡੀਕਾਟਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ?
- (5) ਰਾਹਤ।”

ਮੁਕੱਦਮਾ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਅੰਕ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 31 ਜੁਲਾਈ, 1959 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਸਾਧੂ ਦੀ ਮੌਤ 5 ਮਈ, 1956 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਜੂਨ, 1956 ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ *ਅਦਾਲਤੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।* ਉਪਰੋਕਤ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਦਾਲਾ ਨੰਬਰ 3 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਐਚ.ਐਸ. ਭੰਡਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ 14 ਦਸੰਬਰ, 1959 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਖੋਜ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ।

ਉਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਯੂਆਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਜੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤਾਂ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਸਿੱਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਕ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ, ਪਹਿਲਾਂ, ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਰੀਤੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੋ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਪਾਰਟੀਆਂ, ਉਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁਆ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਕਹੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸ਼ਿਲਾ ਜੱਜ ਨੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਰਚੇ ਸਮੇਤ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਐੱਮ.ਆਰ.ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 3 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ -ਵਸਤੂ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਤੱਥ ਦਾ ਸਵਾਲ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਖੋਜ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਰੇਵਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪੱਖੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸ਼ਿਲਾ ਜੱਜ ਇਸ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦਾ ਤੰਬੂ ਉਸ ਦੇ ਮੋਹਰੀ ਇੱਕ ਨਾਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਅਪਵਿੱਤਰ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸਿਰਫ ਅਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਹੋਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਲਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠਲੀਆਂ ਦੋਵਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਕੋਈ ਬੱਚਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੱਖ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਿੰਘ, ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਸਥਾਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਅਸੀਂ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਸਲੀ ਭਰਾ ਸਨ, ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵਿਆਹ ਇਕ ਤੇਜੋ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਗੁਰਦਿਆਲ ਕੌਰ ਮੁਦਈ ਜੋ ਕਿ ਤੇਜੋ ਦੀ ਅਸਲੀ ਭੈਣ ਸੀ, ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਰਹਿ ਰਹੀ ਸੀ। 15 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਕਿ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁਦਈ ਦਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਜਨਮ ਐਂਟਰੀ ਐਗਜ਼ੀਬਿਟ ਡੀਈ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਕੁਝ ਅੱਧ-ਪਚੱਧੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਡੀਈ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਹੀ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੇ ਮੁਵੱਕਿਲ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ DE ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੂਰਨ ਲੰਬੜਦਾਰ ਜਿਸ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਖੁਦ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਸਬੰਧਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ

oeeen ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਿਹੜਾ ਵਿੱਚ ਹਿੱਲ ਗਿਆ. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗੁਰਦਿਆਲ ਕੌਰ ਪਿੰਡ ਉੜਾ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਖੁਰਾਣਾ ਵਿੱਚ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਹੀ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦਾ ਨਾਮ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਕੌਰ ਦਾ ਨਾਮ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਦੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਡੀਡੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਘਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਤਨੀ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। DF ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰੋ, 9 ਅਪ੍ਰੈਲ 1958 ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ-ਸਰਵਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸੰਮਨ 'ਤੇ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਕੌਰ ਵੱਲੋਂ ਪਿੰਡ ਖੁਰਾਣਾ ਵਿੱਚ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਐਡ ਡਰੈੱਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਸੰਮਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਬਿਆਨ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੁਨਰ-ਵਿਆਹ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਮੁਦਾਲੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਜ਼ਬਾਨੀ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੋ ਕਿ ਠੋਸ ਅਤੇ ਇਕਸਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੇਠਾਂ, ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਗੁਰਦਿਆਲ ਕੌਰ ਮੁਦਈ ਨੇ ਖੁਦ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਕੀਤੀ। ਗਵਾਹ-ਬਾਕਸ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਕਿ ਉਹ ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਵਜੋਂ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ ਜਾਂ ਉਹ ਵਿਆਹ ਹੋਏ ਸਨ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਬੱਚੇ ਸਨ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਕੌਰ ਦੀ ਭੈਣ ਤੇਜੋ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਮਰਦ ਅਤੇ ਇੱਕ ਔਰਤ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਤੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ. ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 3 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧ ਖੋਜ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ। ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਮੁਸੱਮਤ ਦੇਸੀ ਬਨਾਮ ਲੇਬਨਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ (1), ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਇੱਕ ਮਾਂ ਇੱਕ ਮਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜ ਅਨੁਸਾਰ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਵਜੋਂ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਰਿਵਾਜ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਹੁਣ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਉਸਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਲਟਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। . ਨਾ ਹੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਦਰੁਸਤਤਾ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰ ਸਕੇ ਹਨ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਫਿਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਵੇਂ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਿਵਾਜ ਦੀ ਵੈਧਤਾ, ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ ਨਾਲ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਰਿਵਾਜ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਵਰਤੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਯਸ਼ਵੰਤ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ
ਦੇਵਰਾਓ ਬਨਾਮ ਵਾਲਚੰਦ-ਰਾਮਚੰਦ (2) ਅਤੇ *ਐੱਮ. ਕੇ. ਰੰਗਨਾਥਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਦਰਾਸ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ* (3), ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੂੰ ਇਸ ਨਵੇਂ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁੱਦੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਹੇਠਾਂ ਜਾਂ ਨਾ ਹੀ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਰਤੋਂ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਵਧੀਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 13(3) (ਏ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ "ਕਾਨੂੰਨ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ

(1) 46 P.R. 1891 (page 246).

Mst. Gurdial Kaur v. Mangal Singh, (Narula, J.)

ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਦੂਜੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਜਾਤ ਜਾਂ ਨਸਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਪੁਨਰ-ਵਿਆਹ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮਾਂ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਪਿਤਾ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਜੋ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਵਾਰਸ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਲਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 15 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਦਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਦਲੀਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਲਾਅਜ਼ ਐਕਟ (1872 ਦਾ 4) ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ, ਵਿਆਹ ਆਦਿ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਨਿਯਮ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਰਿਵਾਜ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਲਟ ਨਾ ਹੋਵੇ।, ਇਕੁਇਟੀ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਜ਼ਮੀਰ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਵਾਦਿਤ ਰਿਵਾਜ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਰਿਵਾਜ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ. ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਰਿਵਾਜ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਰਿਵਾਜ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ, ਪੂਰਵ-ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 13 (2) ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖੋਹ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਰਿਵਾਜ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੈਅੰਤੀਲਾਲ ਅਮ੍ਰਿਤਲਾਲ ਸ਼ੋਧਨ ਬਨਾਮ ਐਫ.ਐਨ. ਰਾਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (4) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਰਾਜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।), ਅਤੇ

- (2) ਏਆਈਆਰ 1951 ਐਸਸੀ 16.
- (3) ਏਆਈਆਰ 1955 ਐਸਸੀ 604,
- (4) ਏਆਈਆਰ 1964 ਐਸ, ਸੀ. 648.

ਕਿ, ਇਸ ਲਈ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 12 ਵਿੱਚ "ਰਾਜ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਜੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਜਾਤ ਜਾਂ ਨਸਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਦਲੀਲ ਜਾਇਜ਼ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਹੋਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਤੱਕ ਜਾਣਾ ਪਏਗਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਕੋਡ ਹੋਵੇ। ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਤਾਂ, ਧਰਮਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣਾ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਲਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਥਿਤ ਵਿਤਕਰੇ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲਿੰਗਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਾਰਸਾਂ ਵਿਚ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰਸਨਲ ਲਾਅ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਯੋਗਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਿੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਸਮਾਨ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਇਸ ਚੁਸਤ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਵਰਤੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਆਖਰੀ ਬੇਨਤੀ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਰਿਵਾਜ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਝਗੜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਿਵਾਜ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਮੁੜ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਫਲਸਫੇ ਵੱਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੋ ਗਏ। ਉਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰੱਦ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ। ਫਿਰ ਉਸਨੇ *ਫਤਿਹ ਅਲੀ ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਬਲਕਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ (5)* ਵਿੱਚ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵੇਸ਼ਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿਵਾਜ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਵਿਆਹ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੋਹ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਅਨੈਤਿਕ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਨਰ-ਵਿਆਹ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮਾਂ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦਾ ਵੀ ਵਿਰੋਧ ਹੈ। ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਮਾਂ ਦੀ ਪਦਵੀ ਨੂੰ ਵੇਸਵਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸਮਝਣਾ ਠੀਕ ਸਮਝਿਆ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਭਾਵਨਾ ਲਈ ਘਿਣਾਉਣੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਵੇਸਵਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਪੇਸ਼ੇ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਅਤੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਧਵਾ ਮਾਂ ਦੇ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ a ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ

ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ, ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਆਬਕਾਰੀ - ਅਤੇ ਕਰ ਅਫਸਰ, ਬਠਿੰਡਾ,
ਆਦਿ (ਮਹਾਜਨ, ਜੇ.)

1891 ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੈਧ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਦੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ।

ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬਿੰਦੂ ਬਹਿਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਅਪੀਲ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦੇ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਮੇਹਰ ਸਿੰਚ, ਸੀਜੇ-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ॥

ਆਰ. ਐਨ. ਐਮ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੋਬਾ

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

ਦਯਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੇ ਜੇ.

ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਬਠਿੰਡਾ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਨਿਵਾਸੀ
ਤਾਲਾਬ

1967 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ 789

ਮਾਰਚ 12, 1968

ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਰਾਬ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨਿਯਮ 1956 ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਲਿਕਰ ਲਾਇਸੈਂਸ (ਪਹਿਲੀ ਸੋਧ) ਨਿਯਮ, 1967— ਨਿਯਮ 36(5) ਅਤੇ 37(23-ਬੀ)-1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1967 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਨਿਯਮ, ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਗਜ਼ਟ, ਅਸਧਾਰਨ, ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਏ। ਮਿਤੀ 14 ਮਾਰਚ, 1967— 21 ਮਾਰਚ, 1967 ਨੂੰ ਆਯੋਜਿਤ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 1967-68 ਲਈ ਨਿਲਾਮੀ— ਕੀ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੈ— ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਸਾਬਕਾ ਕਰ ਅਤੇ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ) ਦੀ ਪੂਰਵ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਝੰਡਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ— ਸਾਨ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ— ਕੀ ਵੈਧ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਲਿਕਰ ਲਾਇਸੈਂਸ (ਪਹਿਲੀ ਸੋਧ) ਨਿਯਮ, 1967, 21 ਮਾਰਚ, 1967 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਨਿਲਾਮੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 14 ਮਾਰਚ, 1967 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਗਜ਼ਟ ਐਕਸਟਰਾਆਰਡੀਨਰੀ ਵਿੱਚ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਪ੍ਰੈਲ, 1967 ਦੇ ਐਲਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ, ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਲ 1967-68 ਲਈ ਲਾਇਸੈਂਸ, ਜਿਸ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ 21 ਮਾਰਚ, 1967 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ। ਘੋਸ਼ਣਾ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਲਾਮੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਆਯੋਜਿਤ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪੰਜਾਬ ਆਬਕਾਰੀ ਐਕਟ (1914) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਗੇ।